

Kostprijsonderzoek Jeugdhulp Drenthe Gezinshuis en Gezinshuis plus

Definitief

27-05-2025

Auteurs

Dr. ir. Niels Uenk
Danny Pasman Msc.

1. Aanleiding

De inkoopregio's Jeugdhulp Zuid Drenthe en Noord en Midden-Drenthe (NMD) gaan per 1-1-2026 diverse vormen van jeugdhulp samen contracteren. Dit betreft onder andere de gezinshuizen in de vorm van twee producten: Gezinshuis en Gezinshuis plus.

De inkoopsystematiek voorziet erin dat de gemeenten zelf reële tarieven vaststellen, conform de AMvB Reële Prijs Jeugdwet 2024. Om te onderzoeken wat een realistische tariefopbouw is, hebben de gemeenten aan PPRC de opdracht gegeven om kostprijsonderzoek uit te voeren en te adviseren over een reëel tarief.

Deze rapportage beschrijft de uitgangspunten voor reële tarieven, de aanpak van dit onderzoek door PPRC, de resultaten van dit onderzoek en het daaruit voortvloeiende advies aan de gemeenten met betrekking tot het tarief voor de gezinshuisproducten.

2. Uitgangspunten en methodiek

2.1. Juridisch kader

Op grond van de AMvB reële prijs Wmo en AMvB Reële Prijs Jeugdwet zijn gemeenten verplicht om voor Wmo- en Jeugdwetdiensten een prijs te betalen die in een redelijke verhouding staat tot de kwaliteit van die voorzieningen. Hierbij moeten gemeenten rekening houden met (1) de kosten van de beroepskracht, (2) redelijke overheadkosten, (3) kosten voor niet-productieve uren als gevolg van ziekte, verlof, scholing en werkoverleg, (4) reis- en opleidingskosten, (5) indexatie van de reële prijs, en (6) overige kosten die voortvloeien uit de eisen die gemeenten aan een dienst stelt.

Uit jurisprudentie is verder duidelijk dat:

- Gemeenten voldoende moeten motiveren en onderbouwen dat de door hen vastgestelde tarieven reëel zijn;
- Gemeenten bij het vaststellen van reële tarieven rekening moeten houden met de lokale uitvoeringspraktijk;

Voorts is van belang dat een reëel tarief niet voor elke zorgaanbieder kostendekkend hoeft te zijn. Dat zou immers betekenen dat de zorgaanbieder met de hoogste kosten de prijs bepaalt.

Het kostprijsonderzoek beoogt daarmee om tarieven vast te stellen die in een **redelijke verhouding tot de kwaliteit** staan voor een **gemiddeld efficiënte zorgaanbieder**.

2.2. Methodiek kostprijs

Voor het onderzoek naar een reëel tarief voor gezinshuizen heeft PPRC met een uitvraag onder de gecontracteerde aanbieders gewerkt. Op basis van een kostenformat hebben

aanbieders kostprijsinformatie opgegeven voor de zorgvorm gezinshuis. Voor het kostenformat is aangesloten bij de landelijke handreiking tariefstelling gezinshuizenzorg (2021) en het corresponderende kostenmodel.

Zorgproducten	Declaratie-eenheid
Gezinshuis	Etmaal
Gezinshuis plus	Etmaal

Tabel 1 – zorgvormen in scope van het onderzoek

Er is van 11 aanbieders input ontvangen, waarbij enkele aanbieders dit niet conform het meegestuurde kostenmodel heeft gedaan. Enkele aanbieders hebben aangegeven dat het model onvoldoende bij de werkwijze aansluit, bijvoorbeeld omdat gezinshuizen in onderaanneming worden ingezet. Een deel van de aanbieders heeft wel het format ingevuld. Andere aanbieders hebben een eigen kostenopgave en/of schriftelijke terugkoppeling opgestuurd van hun situatie en uitgangspunten.

Na bestudering van al deze informatie en gesprekken met enkele aanbieders concluderen we dat er weliswaar in de opbouw van de tarieven de nodige verschillen zitten, maar dat een groot deel van deze variatie neerkomt op een substitutie van begeleidingsinzet door de gezinshuisouders of de begeleidende zorgaanbieder. In de resulterende tarieven zelf is de variatie beperkt en hiermee blijkt het goed mogelijk om tot standaardtarieven te komen. Om dit te illustreren werken we in deze rapportage voor beide vormen van gezinshuizen twee verschillende kostprijzen uit:

- (1) een basisscenario met relatief veel inzet van gezinshuisouders en slechts beperkte aanvullende ondersteuning door de jeugdhulpaanbieder; en als alternatief:
- (2) een alternatief scenario met minder inzet van gezinshuisouders juist en meer ondersteuning vanuit de jeugdhulpaanbieder.

De begeleidingsintensiteit (gemiddelde inzet per jeugdige) én de tarieven zijn in beide scenario's telkens nagenoeg gelijk.

3. Tariefopbouw

In dit hoofdstuk staan de belangrijkste kostprijsfactoren op een rij die samen de tariefopbouw voor de gezinshuisvarianten vormen.

3.1. Kosten beroepskracht per etmaal

De kosten van de beroepskracht -samenhangend met de inzet- zijn veruit het meest bepalend voor de kostprijs. Bij de gezinshuizen zijn dit de kosten voor de gezinshuishouders, de gedragswetenschapper en aanvullende ondersteuning. Wij baseren ons voor deze kosten op de gemiddelde opgaven van de aanbieders. Deze kosten zijn inclusief opslagen voor sociale lasten en pensioenen.

Functie	Normjaarinkomen
SKJ geregisterde gezinshuishouder	€ 85.000
Gedragswetenschapper	€ 130.000
Aanvullende ondersteuning	€ 92.000

Tabel 2 Functies in dit onderzoek

3.2. Productiviteit en kosten vervanging gezinshuisouder

Niet alle 1878 werkbare uren op jaarbasis kunnen de beroepskrachten inzetten voor cliëntgebonden ondersteuning en activiteiten. In de tariefopbouw moet daarom rekening gehouden worden met niet-declarabele activiteiten. In dit kostprijsonderzoek rekenen wij – op basis van de aanlevering – met de volgende productiviteitsnormen voor de gedragswetenschapper en de aanvullende ondersteuning. Dit komt bovendien overeen met de landelijke handreiking tariefstelling gezinshuiszorg.

Functie	Productieve uren per jaar
Gedragswetenschapper	1300
Aanvullende ondersteuning	1400

Tabel 3 – Netto werkbare uren na aftrek generieke factoren

De gezinshuishouders hebben hiernaast ook behoefte aan “vrije” tijd of kunnen getroffen worden door ziekte. In de context van het gezinshuis betekent dit tijd zonder de verantwoordelijkheid over de jeugdigen die wonen in het gezinshuis¹. In deze tijd moeten de gezinshuisouders worden vervangen of de jeugden tijdelijk elders verblijven. Deze vervanging kent in de praktijk diverse vormen, zoals een logeershuis, inhuur van pedagogisch medewerker of vervanging door weekendgezinshuisouders. Wij gaan uit van een mix van deze varianten en rekenen met een opslag voor **€13,30 per etmaal voor vervanging**, conform de opgaven van de zorgaanbieders voor dit onderzoek.

¹ Handreiking tariefstelling gezinshuiszorg

3.3. Overhead

We baseren de opslag voor overhead op de gemiddelde opgave van de aanbieders. De overheadkosten zijn opgebouwd uit twee componenten, namelijk een bedrag per gezinshuisouder per jaar en een bedrag per gezinshuis per jaar. Wij rekenen met de waarden in Tabel 4. Overigens betekent dit niet dat overhead voor de jeugdhulpaanbieder niet is meegenomen. Welk deel van deze overheadkosten aan gezinshuizen wordt uitbetaald (bij onderaannemerschap) en welk deel voor de overheadkosten van de jeugdhulpaanbieder wordt ingezet hangt af van de afspraken tussen jeugdhulpaanbieders en gezinshuizen zelf.

Component	Overheadopslag per jaar
Opslag gezinshuisouder	€14.000
Opslag gezinshuis	€20.000

Tabel 4 – Opslag voor overhead

3.4. Risico en marge

Om de continuïteit van de aanbiedende organisaties te garanderen voor alle betrokken stakeholders dient er rekening gehouden te worden met financiële tegenvallers. Om deze financiële tegenvallers te kunnen opvangen is er een opslagpercentage opgenomen in de kostprijsberekening. Voor beide productvarianten in dit onderzoek hanteren wij de volgende opslagen.

Type opslag	Opslagpercentage
Opslag leegstand	3,0%
Opslag winst/marge	2,0%

Tabel 5 Opslagen voor leegstand en winst/marge

3.5. Groepsgrootte en bezetting gezinshuisouders

Het aantal capaciteitsplaatsen (groepsgrootte), het aantal gezinshuisouders in dienst, en de inzet van zowel aanvullende ondersteuning als de gedragswetenschapper bepalen samen grotendeels de tarieven. Deze factoren hangen nauw samen met de begeleidingsintensiteit. Het aantal capaciteitsplaatsen en bezetting van gezinshuisouders is op basis van aanleveringen, gesprekken met aanbieders en de gemeente in samenhang vastgesteld.

Productvariant	Aantal capaciteitsplaatsen van het gezinshuis
Gezinshuis	6,0
Gezinshuis Plus	4,0

Tabel 6 Aantal capaciteitsplaatsen van het gezinshuis

Het aantal gezinshuisouders in dienst is die samen met de groepsgrootte (capaciteitsplekken) en de aanvullende inzet door de jeugdhulpaanbieder (het begeleidingsmodel) bepalend voor de begeleidingsintensiteit.

Productvariant	Aantal gezinshuisouders in FTE	Aantal jeugdigen per gezinshuisouder
Gezinshuis	2,0	3,0
Gezinshuis Plus	1,8	2,2

Tabel 7 Aantal jeugdigen per gezinshuisouder

Naast de begeleiding door de gezinshuisouders is er ook sprake van inzet van een gedragswetenschapper en aanvullende ondersteuning. Op basis van de aanlevering komen wij tot de volgende waarden voor deze aanvullende ondersteuning. Deze waarden zijn tevens in lijn met de landelijke handreiking tariefstelling gezinshuiscare.

Productvariant	Ondersteuning per jeugdige in uren per week	Inzet gedragswetenschapper in uren per jeugdige per week
Gezinshuis	1	1
Gezinshuis Plus	1	1

Tabel 8 – Inzet aanvullende ondersteuning en gedragswetenschapper per jeugdige in uren per week

3.6. Verzorgingskosten en huisvestingskosten

Ook bij de verzorgings- en huisvestingskosten blijkt dat bedrijfs- en uitvoeringskeuzes leiden tot verschillen in het kostenniveau tussen aanbieders. In dit kostprijsonderzoek werken we met het gemiddelde van de aanbieders.

Product	Verzorgingskosten	Huisvestingskosten	Totale opslag
Gezinshuis en Gezinshuis plus	€ 17,41	€ 18,99	€ 36,41

Tabel 9 – opslagen verzorgingskosten en huisvestingskosten gezinshuizen

4. Resultierend tarief 2025

4.1. Prijspeil 2025

Op basis van de vastgestelde kostprijsparameters is het tarief voor gezinshuizen berekend in twee varianten op prijspeil 2025. De gemeente heeft voor het scenario gekozen dat resulteert in de hoogste tarieven; dit is het basis scenario. Dit betekent dat de gemeente de volgende tarieven gaat hanteren.

Productvariant	Tarief basis scenario	Declaratie-eenheid
Gezinshuis	€ 181,57	Etmaal
Gezinshuis Plus	€ 219,59	Etmaal

Tabel 9 – Tarieven 2025

4.2. Adviestarieven 2026

Om tot reële adviestarieven te komen voor 2026 is aanpassing voor kostenontwikkeling nodig. Wij adviseren de Jeugdhulpsamenwerking om te indexeren met de voorlopige OVA voor het loongedeelte en met het prijsindexcijfer particuliere consumptie (PPC) voor het materiële gedeelte. Wij achten een gewogen index van 90% OVA en 10% PPC het meest passend.

5. Alternatief scenario

In het basisscenario gaan wij uit van een relatief hoge inzet van gezinshuisouders en minder aanvullende ondersteuning door de gelieerde jeugdhulpaanbieder. In de praktijk komt het echter ook voor dat slechts één gezinshuisouders (nagenoeg) fulltime voor het gezinshuis beschikbaar is, en de andere gezinshuisouder hiernaast ook ander werk heeft. Dit vereist dan extra ondersteuningsuren vanuit de zorgaanbieder. Mede omdat de kosten per etmaal van gezinshuisouders en aanvullende ondersteuning dicht bij elkaar liggen, blijft het resulterende tarief uiteindelijk sterk op elkaar lijken.

Dit scenario rekent met de volgende waarden met betrekking tot de inzet.

Productvariant	Aantal capaciteitsplaatsen van het gezinshuis
Gezinshuis	6,0
Gezinshuis Plus	4,0

Tabel 10 Aantal capaciteitsplaatsen van het gezinshuis Scenario B

In dit scenario rekenen wij met de volgende waarden, de waarden uit het basis scenario staan schuingedrukt tussen haakjes.

Productvariant	Aantal gezinshuisouders in FTE	Aantal jeugdigen per gezinshuisouder
Gezinshuis	1,25 (2)	4,8 (3)
Gezinshuis Plus	1,25 (1,8)	3,2 (2,2)

Tabel 11 Aantal jeugdigen per gezinshuisouder scenario B

Hier tegenover staat een substantieel hogere ondersteuning vanuit de gelieerde jeugdhulpaanbieder voor de aanvullende ondersteuning, in dit scenario rekenen wij met de volgende waarden.

Productvariant	Ondersteuning per jeugdige in uren per week	Inzet gedragswetenschapper in uren per jeugdige per week
Gezinshuis	4,5 (1)	1
Gezinshuis Plus	5 (1)	1

Tabel 12 – Inzet aanvullende ondersteuning en gedragswetenschapper per jeugdige in uren per week Scenario B

Het belangrijkste verschil tussen de scenario's is een kostenverschuiving van personele lasten voor gezinshuisouders naar de (flexibel) ingezette medewerkers van de jeugdhulpaanbieder. Die verschuiving trekt automatisch een deel van de overhead mee: de opslag die normaal per gezinshuisouder wordt gerekend. Daardoor valt de overhead-opslag per kind per etmaal in scenario B lager uit dan in het basisscenario. De uiteindelijke tariefverschillen op prijspeil 2025 zijn als volgt:

Productvariant	Tarief basis scenario	Tarief scenario B	Vershil basis t.o.v. B
Gezinshuis	€ 181,57	€ 180,47	€ 1,10
Gezinshuis Plus	€ 219,59	€ 219,86	-€ 0,27

Tabel 13 - Overzicht verschil basisscenario en alternatieve scenario

6. Bijlage: overzicht kostprijsberekeningen vanuit de rekentool

Normering Gezinshuis

2025		
	Normering basis	Normering basis - alternatief
Gegevens over gezinshuis	aantal	aantal
Aantal capaciteitsplaatsen van het gezinshuis	6,0	6,0
Aantal gezinshuisouders (in fte)*	2,0	1,25
Aantal jeugdigen per gezinshuisouder	3,0	4,8
begeleidingsintensiteit (FTE per jeugdige)	0,41	0,42
	jaar	jaar
	percentage	percentage
(Bouwsteen) - Overige gegevens/normen	keuzewaarde	keuzewaarde
(1) - Normjaarinkomen SKJ-geregistreerde gezinshuisouder	€ 85.000	€ 85.000
(7) - Overheadkosten per gezinshuisouder per jaar	€ 14.000	€ 14.000
(7) - Overheadkosten per gezinshuis per jaar	€ 20.000	€ 20.000
(2) - Gedragswetenschapper (netto uren per jeugdige per week)**	1,0	1,0
(2) - Jaarkosten gedragswetenschapper	€ 130.000	€ 130.000
(2) - Declarabele uren gedragswetenschapper per jaar	1.300	1.300
(3) - Ondersteuning** (netto uren per jeugdige per week)	1,0	4,5
(3) - Jaarkosten Ondersteuning	€ 92.000	€ 92.000
(3) - Roosterbare uren Ondersteuning per jaar	1.400	1.400
(4) - Kosten vervanging/logeren (€ per jeugdige per dag)	€ 13,30	€ 13,30
(5) - Verzorgingskosten per jeugdige dag	€ 17,41	€ 17,41
(6) - Huisvestingskosten per jeugdige per dag	€ 18,99	€ 18,99
(8) - Gelieerde zorgaanbieder (€ per jeugdige dag)		
(9) - Opslag leegstand (%)	3,0%	3,0%
(10) - Opslag winst/marge (%)	2,0%	2,0%
Tariefsopbouw per bouwsteen	euro's	euro's
1. Inkomens gezinshuisouders	€ 77,63	€ 48,52
2. Gedragswetenschapper	€ 14,29	€ 14,29
3. Ondersteuning	€ 9,39	€ 42,24
4. Vervanging/logeren	€ 13,30	€ 13,30
5. Verzorging	€ 17,41	€ 17,41
6. Huisvesting	€ 18,99	€ 18,99
7. Overhead	€ 21,92	€ 17,12
8. Gelieerde zorgaanbieder	€ 0,00	€ 0,00
9. Leegstand	€ 5,19	€ 5,16
10. Winst/marge	€ 3,46	€ 3,44
11. Zorgwaarde	€ 0,00	€ 0,00
Totaal	€ 181,57	€ 180,47

Normering Gezinshuis plus

2025		
	Normering Plus	Normering plus - alternatief
Gegevens over gezinshuis	aantal	aantal
Aantal capaciteitsplaatsen van het gezinshuis	4,0	4,0
Aantal gezinshuisouders (in fte)*	1,8	1,25
Aantal jeugdigen per gezinshuisouder	2,2	3,2
begeleidingsintensiteit (FTE per jeugdige)	0,53	0,54
	jaar	jaar
	percentage	percentage
(Bouwsteen) - Overige gegevens/normen	keuzewaarde	keuzewaarde
(1) - Normjaarinkomen SKJ-geregistreerde gezinshuisouder	€ 85.000	€ 85.000
(7) - Overheadkosten per gezinshuisouder per jaar	€ 14.000	€ 14.000
(7) - Overheadkosten per gezinshuis per jaar	€ 20.000	€ 20.000
(2) - Gedragswetenschapper (netto uren per jeugdige per week)**	1,0	1,0
(2) - Jaarkosten gedragswetenschapper	€ 130.000	€ 130.000
(2) - Declarabele uren gedragswetenschapper per jaar	1.300	1.300
(3) - Ondersteuning** (netto uren per jeugdige per week)	1,0	5,0
(3) - Jaarkosten Ondersteuning	€ 92.000	€ 92.000
(3) - Roosterbare uren Ondersteuning per jaar	1.400	1.400
(4) - Kosten vervanging/logeren (€ per jeugdige per dag)	€ 13,30	€ 13,30
(5) - Verzorgingskosten per jeugdige dag	€ 17,41	€ 17,41
(6) - Huisvestingskosten per jeugdige per dag	€ 18,99	€ 18,99
(8) - Gelieerde zorgaanbieder (€ per jeugdige dag)		
(9) - Opslag leegstand (%)	3,0%	3,0%
(10) - Opslag winst/marge (%)	2,0%	2,0%
Tariefsopbouw per bouwsteen	euro's	euro's
1. Inkomen gezinshuisouders	€ 104,79	€ 72,77
2. Gedragswetenschapper	€ 14,29	€ 14,29
3. Ondersteuning	€ 9,39	€ 46,94
4. Vervanging/logeren	€ 13,30	€ 13,30
5. Verzorging	€ 17,41	€ 17,41
6. Huisvesting	€ 18,99	€ 18,99
7. Overhead	€ 30,96	€ 25,68
8. Gelieerde zorgaanbieder	€ 0,00	€ 0,00
9. Leegstand	€ 6,27	€ 6,28
10. Winst/marge	€ 4,18	€ 4,19
11. Zorgzwaarte	€ 0,00	€ 0,00
Totaal	€ 219,59	€ 219,86